

Gabriela ȚIPIȘCA,
magistru în drept, asistent universitar
al Catedrei „Procedură penală și criminalistică”
a Academiei ”Ștefan cel Mare” a MAI

DOCUMENTAREA INFRAȚIUNILOR SĂVÂRȘITE LA TRECEREA PUNCTELOR VAMALE

Rezumat

În condițiile actualului context social, marcat profund de efectele crizei economice mondiale, combaterea corupției, a evaziunii fiscale și a contrabandei reprezintă un domeniu prioritar pentru instituțiile de aplicare a legii din R. Moldova, întrucât aceste fenomene infracționale generează prejudicii importante bugetului consolidat al statului.

Infrațiunile vamale în sens general se referă la acele infracțiuni ce constau în trecerea peste frontieră a bunurilor prin alte locuri decât cele stabilite pentru controlul vamal, fără autorizație a armelor, munițiilor, materialelor explozive sau radioactive, a produselor și substanțelor stupefiante și psihotrope, precursorilor și substanțelor chimice esențiale, produselor și substanțelor toxice ori, în zonele libere, de bunuri al căror import este prohibit pe teritoriul R. Moldova cu documente vamale de transport sau comerciale nereale sau falsificate.

Așadar, conținutul acestor infracțiuni din domeniul vamal este echivalent cu trecerea peste frontiera de stat vamală a bunurilor prin scoaterea acestora de sub puterea de dispoziție a autorităților vamale, în circumstanțe precis și limitativ determinate de lege.

Cuvinte-cheie: proces penal, infracțiune vamală, domeniul vamal, evaziune fiscală, contrabandă, control vamal.

Summary

Under the present social context, deeply marked by the effects of the global economic crisis, the fight against corruption, tax evasion and smuggling is a priority area for Moldovan law enforcement institutions, as these criminal phenomena generate significant damage that is consolidated state budget.

Customs offenses in the general sense refer to those offenses consisting in the crossing of goods beyond the borders established for customs control, without the authorization of weapons, ammunition, explosives or radioactive materials, narcotic and psychotropic products and substances, precursors and essential chemicals, toxic products and substances or, in free zones, goods whose import is prohibited on the territory of the Republic of Moldova with unreal or falsified transport or commercial documents. Then, the content of these customs offenses is equivalent to crossing the customs frontier of goods by removing them from the mood power of the customs authorities in certain and limiting circumstances determined by the law.

Keywords: criminal proceeding, customs offense, customs area, tax evasion, smuggling, customs control.

Introducere. Prevăzut de legislația Republicii Moldova că în cazul trecerii peste frontiera vamală a țării a mărfurilor prin folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, prin nedeclarare sau declarare neautentică, atunci când făptuitorul nu achită plățile vamale corespunzătoare, cele comise trebuie calificate doar drept contrabandă; argumentarea faptului că în calitate

de subiect al infracțiunii prevăzute la alin. (4) art. 248 Cod Penal al R. Moldova, atunci când fapta prejudiciabilă se exprimă prin inacțiunea de nereturnare pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a valorilor culturale scoase din țară, în cazul în care întoarcerea lor este obligatorie, poate să apară doar persoana juridică, nu și persoana fizică; probarea faptului că infracțiunile de eschivare de la achitarea plăților vamale pot fi comise doar cu intenție directă, deoarece în conținutul compoziției de infracțiune legiuitorul a inclus scopul în calitate de semn constitutiv.

Contrabanda este una dintre cele mai grave fapte susceptibile a fi săvârșite în sfera raporturilor juridice vamale, fiindcă, prin comiterea ei se amenință sau se lezează, efectiv, valori sociale de maximă importanță pentru ordinea publică și în mod corespunzător, pentru interesele legitime și legale ale cetățenilor moldoveni și străini aflați sub jurisdicția Republicii Moldova.

Conținutul normativ al infracțiunilor de contrabandă al R. Moldova. În acest sens, art. 1 al. 5) Cod Vamal prevede că trecerea frontierei vamale presupune introducerea și scoaterea de pe teritoriul vamal al R. Moldova de mărfuri și mijloace de transport, inclusiv prin expedieri poștale internaționale, prin conducte și prin linii de transport electric.

Acțiunile menționate sunt prevăzute în următoarele cazuri:

– în cazul introducerii de mărfuri și mijloace de transport pe teritoriul vamal al R. Moldova sau în cazul introducerii lor pe cealaltă parte a teritoriului vamal al R. Moldova de pe teritoriul zonelor libere și antrepozitelor vamale, are loc trecerea de facto a frontierei vamale;

– în cazul scoaterii de mărfuri și mijloace de transport de pe teritoriul vamal al R. Moldova sau în cazul introducerii lor pe teritoriul zonelor libere și antrepozitelor vamale de pe cealaltă parte a teritoriului vamal al R. Moldova, depunerea declarației vamale sau efectuarea altor operațiuni vamale denotă intenția de a introduce sau a scoate mărfuri și mijloace de transport.

Potrivit art. 190 Cod Vamal, mijloacele de transport, încăperile și alte spații în care se află sau se pot afla mărfuri și mijloace de transport supuse controlului vamal, spațiile unde se desfășoară activități aflate sub supraveghere vamală, precum și mărfurile și mijloacele de transport care se află sub supraveghere vamală pot fi identificate de organul vamal. Identificarea se efectuează prin aplicarea de plombe, sigilii (contra plată), ștampile, marcaje, semne de identificare, prin prelevarea de probe și mostre, prin descrierea mărfurilor și mijloacelor de transport, prin desenarea planului, fotografiere, utilizarea documentelor de însoțire a mărfurilor și altor acte, prin alte mijloace de identificare. Mijloacele de identificare pot fi schimbate sau nimicite numai de organul vamal sau cu autorizarea lui.

Prin nedeclarare sau declarare neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei se înțelege nedeclararea în formă stabilită (scrisă, verbală ori de alt gen) a datelor autentice ori înaintarea unor informații false vizând mărfurile și mijloacele de transport, regimul lor vamal și a altor informații necesare și obligatorii pentru scopuri vamale.

Potrivit dispozițiilor art. 197 Cod Vamal, mărfurile și mijloacele de transport se află sub supraveghere vamală de la începutul și până la sfârșitul controlului

vamal, în conformitate cu prevederile regimului vamal; la introducerea mărfurilor și mijloacelor de transport pe teritoriul vamal, controlul vamal începe în momentul trecerii frontierei vamale; la scoaterea mărfurilor și mijloacelor de transport de pe teritoriul vamal, controlul vamal începe în momentul primirii declarației vamale; controlul vamal se încheie în momentul punerii în circulație a mărfurilor și mijloacelor de transport, dacă prezentul cod și alte acte normative nu prevăd altfel; la scoaterea mărfurilor și mijloacelor de transport de pe teritoriul vamal, controlul vamal se încheie în momentul trecerii frontierei vamale.

Referitor la contrabanda prevăzută de art. 248 alin. (2) și (3) CP al RM, din punctul de vedere al laturii obiective și subiective, sunt prevăzute aceleași reglementări precum cele interpretate anterior. Deosebirea se referă doar la categoria bunurilor ce formează obiectul material, neinteresând sub aspectul acestor forme de incriminare proporția mare a bunurilor de contrabandă, precum în cazul art. 248 alin.(1) CP. În ceea ce privește obiectul material al contrabandei prevăzute de art. 248 alin. (2), (3) CP a se vedea interpretările art. 129, 134/1, 134/4, 224, 279/1, 290 etc.

Prin valori culturale cu caracter religios sau laic, în consens cu art. 133 CP, se înțeleg valorile indicate în Convenția Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură din 14 noiembrie 1970 privind măsurile îndreptate spre interzicerea și prevenirea introducerii, scoaterii și transmiterii ilicite a dreptului de proprietate asupra valorilor culturale.

Valori culturale se consideră valorile cu caracter religios sau laic pe care fiecare stat le consideră ca prezentând interes pentru arheologie, perioada preistorică, istorie, literatură, artă și știință și care sunt raportate la: a) colecții rare și mostre ale florei și faunei, mineralogiei, anatomiei și obiecte care prezintă interes pentru paleontologie; b) valori ce se referă la istorie, inclusiv la istoria științei și tehnicii, istoria războaielor și societăților, cât și cele referitoare la viața personalităților naționale de vază, oamenilor de cultură, savanților și artiștilor și la evenimentele naționale remarcabile; c) comorile arheologice (inclusiv obișnuite și secrete) și descoperirile arheologice; d) părțile componente demontate ale monumentelor de artă și istorie și locurilor arheologice; e) obiectele cu o vechime de peste 100 de ani, cum ar fi inscripțiile, monedele și ștampilele imprimate; f) materialele etnologice; g) valorile de artă (pânze, tablouri și desene complet lucrate de mână pe orice bază și din orice materiale (cu excepția desenelor și produselor industriale ornamentate cu mâna); opere originale de artă sculpturală din orice materiale; opere originale de gravură, stampă și litografie; colecții originale de artă și ansambluri din orice materiale); h) incunabule și manuscrise rare, cărți, documente străvechi și publicații, care prezintă un interes deosebit (istoric, artistic, științific, literar etc.), separat sau în colecții; i) timbrele poștale, timbre de impozitare și analogice, separat sau în colecții; î) arhive, inclusiv arhive de fonograme, de cinema și de fotografii; j) mobilă cu o vechime de peste 100 de ani și instrumente muzicale străvechi.

În ceea ce ține de Republica Moldova, menționăm că activitatea vamală este desfășurată de organele vamale, care alcătuiesc, din punct de vedere structural și funcțional, un sistem integru, dirijat de aceleași principii ca și activitatea vamală

în majoritatea statelor lumii: politică vamală unică, teritoriu vamal unic, legislație vamală unică, aplicarea unui tarif vamal și ajustarea lui la măsurile de politică economică etc.

Asigurarea securității economice și transfrontaliere a statului reprezintă o prioritate de bază a Serviciului Vamal, iar în îndeplinirea acestei misiuni nu ne putem lipsi de instrumentele și mecanismele de control necesare. Provocările aferente acestui domeniu ne determină să depunem eforturi susținute în eficientizarea activității antifraudă și ne bucurăm să beneficiem în continuare și de susținerea partenerilor de dezvoltare, deoarece, de cele mai multe ori, anume această asistență accelerează implementarea celor mai novatoare practici și instrumente de securizare.

BIBLIOGRAFIE

1. Codul vamal al Republicii Moldova.
2. Codul penal al Republicii Moldova.
3. Codul contravențional al Republicii Moldova.
4. Țiclea A., Reglementarea contravențiilor, București, Ed. Lumina Lex, 2003.
5. Furdui S., Dreptul contravențional, București, Ed. Cartier Juridic, 2005.
6. Sandu F., Contrabanda – componentă a crimei organizate, București, Ed. All, 1997.